

na spory o zrušení smlouvy právoplatně uzavřené. V tomto smyslu užívá zákon řečeného výrazu v §§ 228 a 236 c. ř. s. a týž smysl přikládá mu zejména i v samé jurisdikční normě, rozeznáváje v § 88, odstavec první j. n. zcela přesně mezi žalobami o zjištění jsoucnosti nebo nejsoucnosti smlouvy a žalobami o její zrušení. Než i předpis § 49 č. 5 j. n. sám prikazuje výlučně k druhové příslušnosti okresních soudů právě ty nejčastější spory o zrušení nájemní smlouvy, totiž spory o výpověď a předání nebo převzetí najatého předmětu, tedy případy, kde platně uzavřená smlouva nájemní zrušuje se, byla-li uzavřena na dobu neurčitou, výpovědí a, byla-li uzavřena na dobu určitou, žalobou o vrácení nebo převzetí pronajatého předmětu. I nelze porozuměti, proč by zákon, kdyby v § 49 čís. 5 j. n. výrazem jsoucnost anebo nejsoucnost smlouvy rozuměl též další trvání anebo zánik platně uzavřené smlouvy, byl dle toho, v jaké formě a z kterého důvodu uplatňuje se zrušení smlouvy, v jedněch a to nejčastějších případech pak připouštěl tuto příslušnost jen při nižší hodnotě sporného předmětu. Máť zajisté forma řízení a povaha zrušovacího důvodu pro vymezení příslušnosti význam podřízený a, pokud povahou zrušovacího důvodu podmíněna jest urychlenost řízení (§§ 1117 a 1118 obč. zák.), lze nadíti se jí spíše u soudu okresního, jak zákon sám vycházel z tohoto hlediska, roztrídíuje věcnou příslušnost mezi soudy okresní a sborové soudy první stolice.

Čís. 576.

Liknavý dlužník práv jest věřiteli i ze škody, jež pro liknavost povstala znehodnocením jistiny.

(Rozh. ze dne 7. července 1920, Rv I 282/20.)

Odmítnuv nabízené zapravení pohledávky 15.000 K v korunách rakousko-uherských, žaloval tuzemský věřitel Drážďanského dlužníka v roce 1920 o zaplacení 15.000 Kč, opíraje se jednak o to, že splniště závazku jest v Čechách, jednak o to, že dlužník jest již od 15. března 1915 v prodlení. Strany udaly souhlasně, že dle úmluvy z roku 1913 měl se jejich právní poměr posuzovati dle práva rakouského. O b e n i ž š í s t o l i c e uznaly dle žalobní žádosti, přiklonivše se, každá s jiným odůvodněním, k žalobcovu stanovisku, že splništěm závazku byly Teplice v Čechách.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nelze ovšem souhlasiti s názorem prvního soudce, jenž za to má, že splniště bylo v Teplicích, neboť v dlužním úpise z 11. března 1912 nic se o tom nepraví a ve smíru ze dne 15. ledna 1913 praví se jen, že případ posuzovati jest dle rakouského práva, a že se strany podrobují příslušnosti okresního soudu v Teplicích. Také nelze souhlasiti s právním náhledem odvolacího soudu, že splniště bylo v Teplicích dle předpisu § 905, odstavec druhý obč. zák., dle něhož měl žalovaný žalobci zaslati peníze do Teplic, kde jest jeho bydliště. Neboť tento předpis splniště nestanoví,

to učinil již odstavec prvý téhož paragrafu, aniž onen na tom čeho změnil. Stejný předpis čl. 325 obch. zák. výslovně praví, že splniště jím zůstává nedotčeno. Nicméně výrok rozsudkový jest správným. Žalobce tvrdil hned při jednání v první stolici, že žalovaný jest v prodlení, a sice dle jeho mínění prý již od 15. března 1915, kdy dle smlouvy zápůjčka zpět splacena býti měla, a opřel tedy žalobu i o tento právní důvod. Žalovaný proti tomu namítal, že zápůjčka byla mlčky prodlužována tím, že žalobce každoročně úroky bez odporu přijímal. Avšak bezesporo jest, že žalovaný od 10. března 1918 žádných úroků neplatil. Následkem toho nemůže po této době o prodlužování zápůjčky býti žádné řeči, protože tím způsobem mohla býti prodloužena mlčky vždy jen na dobu, za kterou úroky byly přijaty, i jest žalovaný od uvedeného dne v prodlení. Pak-li ale jest v prodlení, jest žalobci práv ze vší škody prodlením způsobené. § 1333 obč. zák. praví sice, že škoda průtahem placení dlužného kapitálu způsobená nahraňuje se úroky zákonem vyměřenými; předpis ten však myslí jen na pravidelný případ, kdy kapitál sám podržuje pořád svou hodnotu a škoda záleží toliko v ujití úroků. Když však výjimečně nastane prodlení i znehodnocení kapitálu, ručí liknavý dlužník i za tuto škodu dle všeobecných předpisů §§ 1293, 1323, 1324 obč. zák., pokud nedokázal, že mu splnění jeho smluvní neb zákonné povinnosti bez jeho viny bylo znemožněno, kterýž důkaz však žalovaný ve sporu ani nastoupil, tím způsobem se vůbec neháje. Škoda žalobcova pak záleží v tom, že prodlením žalovaného bylo mu znemožněno, dáti těch 15.000 Kč rak. uherských, které mu žalovaný již 10. března 1918 zpět splatiti měl, při okolkovací akci, t. j. ve dnech od 1. do 9. března 1919 (§ 3 nařízení ze dne 25. února 1919 čís. 86 sb. z. a n.) okolkovati a učiniti z nich tak kořuny československé. Musí mu tedy žalovaný tolik dáti, kolik by byl měl, kdyby byl v čas peníze obdržel, totiž tedy 15.000 Kč.

Čís. 577.

Volba a poskytnutí dodatečné lhůty dle čl. 356 obch. zák. může se státi i prostým, nedoporučeným dopisem. Ztráta dopisu jde na vrub liknavého smluvníka. Zboží, dodané po uplynutí dodatečné lhůty, není kupitel více povinen přijati.

(Rozh. ze dne 7. července 1920, Rv I 351/20.)

A. zakoupil od B. vagon dříví. B. dříví v ujednané lhůtě nedodal. Po uplynutí dodací lhůty vyzval objednatel prodatele nedoporučeným korespondenčním lístkem, by zaslal mu do 14 dnů objednaný vagon dříví, jinak že na dříví nereflektuje. Dříví došlo objednatel po uplynutí této čtrnáctidenní lhůty, bylo jím však odmítnuto. Žaloba prodatele na objednatel o zaplacení kupní ceny, v níž žalobce tvrdil, že korespondenčního lístku neobdržel, byla oběma nižšími soudy zamítnuta, odvolacím soudem mimo jiné z těchto důvodů: Pak-li že žalující korespondenčního lístku, jímž mu byla udělena dodatečná 14denní lhůta k plnění, neobdržel, nutno přece jenom za to míti, že nebezpečí, že by lístek ten nedošel, nestihá žalovaného, nýbrž žalobce. Žalobce přece neplnil v čas a stihají ho tedy i následky, s neplněním tím spojené, jelikož